

**EURASIA
CENTER**

Eurázsia
Központ

Elemzések

**A kambodzsai haderőfejlesztés főbb kérdései
napjainkban**

Klemensits Péter

EK/2025/31.

Eurázsia Központ

Elemzések

Kiadó:

Eurázsia Központ

Szerkesztő:

Dr. Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:

1117 Budapest, Infopark sétány 1i

eurasiacenter@nje.hu

<https://eurasiacenter.hu/>

Kiadásért felelős személy:

Dr. Horváth Levente, igazgató

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Eurázsia Központ álláspontjának.

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2025

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-550X

A KAMBODZSAI HADERŐFEJLESZTÉS FŐBB KÉRDÉSEI NAPJAINKBAN

Klemensits Péter

Délkelet-Ázsia többi országához hasonlóan a haderőfejlesztés kérdése Kambodzsa viszonylatában is folyamatosan napirenden van. A 2025 júliusában Kambodzsa és Thaiföld között kialakult rövid határmenti konfliktus szintén ennek jelentőségére hívja fel a figyelmet. A Kambodzsai Királyi Fegyveres Erők (RCAF) modernizációjának és átalakításának célja a nemzeti szuverenitás és biztonság erősítése, valamint a délkelet-ázsiai geopolitikai kihívások kezelése, ám ennek során számos kihívással szembe kell az ország vezetése.

Az elemzés hangsúlyozza a diplomáciai kapcsolatokat, katonai modernizáció, képzés, stratégiai védelmi tervezés, regionális partnerségek, erőforrás-gazdálkodás, közösségi szerepvállalás és válságkezelés fontosságát a 21. században. Emellett úgy érvel, hogy a Thaifölddel kiújult konfliktus tanulságainak hasznosítása, elengedhetetlen a kambodzsai fegyveres erők jelenlegi struktúrájának és kihívásainak értelmezéséhez.

Kulcsszavak: *Kambodzsa, Kambodzsai Királyi Fegyveres Erők, haderőfejlesztés, haditechnikai modernizáció, Kambodzsa-Thaiföld konfliktus*

Abstract

As in other Southeast Asian countries, the issue of military development is constantly on the agenda in Cambodia. The brief border conflict between Cambodia and Thailand in July 2025 also emphasises its importance. The modernisation and transformation of the Royal Cambodian Armed Forces (RCAF) aims to strengthen national sovereignty and security and address geopolitical challenges in Southeast Asia, but the country's leadership faces a number of challenges in doing so.

The analysis highlights the importance of diplomatic relations, military modernisation, training, strategic defence planning, regional partnerships, resource management, societal engagement, and crisis management in the 21st century. It also argues that the lessons learnt from the renewed conflict with Thailand are essential to understanding the current structure and challenges of the Cambodian armed forces.

Keywords: *Cambodia, Royal Cambodian Armed Forces, military development, military modernization, Cambodia-Thailand conflict*

Bevezetés

Kambodzsa Délkelet-Ázsia egyik legkisebb országa, ám történelmében a háborúk folyamatosan jelen voltak. A fegyveres erők a függetlenség kivívását követően is számos fegyveres konfliktusban vállaltak aktív szerepet. A hidegháború végével, az alkotmányos monarchia helyreállítását követően a kambodzsai fegyveres erők jelentős átalakuláson mentek keresztül, a haderőreform, a haditechnikai modernizáció azóta is napirenden van. A 21. század geopolitikai ellentétei arra figyelmeztetnek, hogy a fegyveres erők modernizációja olyan kérdés, amellyel a délkelet-ázsiai ország vezetésének is foglalkoznia kell, gondoljunk csak a 2025 nyarán kiújult kambodzsai-thai határvitára.

Az elemzés célja, hogy röviden áttekintse a kambodzsai fegyveres erők helyzetét, a haderőfejlesztés céljait, kihívásait, a haditechnikai modernizációval egyetemben a délkelet-ázsiai geopolitikai helyzet változásai közepette – a kambodzsai haderőfejlesztési diskurzust Kína és Vietnám mozgásai is befolyásolják – nem hallgatva el a Thaifölddel kiújult 2025-ös összecsapások tanulságait sem.

Történelmi háttér

A kambodzsai fegyveres erők 20. századi fejlődésének megértéséhez elengedhetetlenül fontos figyelembe venni azokat a kulcsfontosságú történelmi eseményeket és hatásokat, amelyek alakították ezt az evolúciót. A gyarmati időszak kezdetétől, 1863-tól a 20. század közepéig Kambodzsa francia protektorátus volt, ami jelentősen befolyásolta katonai szervezetét. A francia gyarmati hatóságok irányították a kambodzsai hadsereget, a helyi csapatokat elsősorban birodalmi érdekeik szolgálatába állítva, ami korlátozott autonómiával bíró nemzeti katonai struktúrát eredményezett.

Norodom Sihanouk király vezetésével 1954-ben alakult meg a Kambodzsai Királyi Hadsereg amely a Franciaországtól való függetlenné válás óta a régi Kambodzsai Királyság (1953-1970) védelméért volt felelős. Célja a hidegháború idején a politikai instabilitás és a geopolitikai feszültségek közepette a nemzetvédelmi képességek megszilárdítása volt. Az 1960-as évek végén azonban a vietnámi kommunisták támogatását élvező Vörös Khmerek felkelése jelentősen meggyengítette a kormányt, ami az Egyesült Államok katonai segítségnyújtásához vezetett a kommunista befolyás ellensúlyozására, különösen a vietnámi háború idején. A [Khmer Nemzeti Hadsereg](#) a Khmer Köztársaság fegyveres védelmi ereje volt, 1970 és 1975 között. 1975-ben Phnom Penh eleste kritikus fordulópontot jelentett. A Pol Pot vezette szélsőséges mozgalom felszámolta a meglévő katonai infrastruktúrát. Az egyesített [Kambodzsai Forradalmi Hadsereg 1976-ban jött létre](#), a haderő ekkor több mint 72 000 katonából állt. Ezen kívül voltak regionális csapatok és milíciák az egyes zónákban, régiókban és kerületekben. A kommunista párt hivatalos politikájának megfelelően a katonák 98%-át a szegény és alsó-középosztálybeli parasztok adták, mivel ők képezték a vidéki forradalom bázisát.

A vietnámiak 1979-es inváziója után, amely megdöntötte a vörös khmer rezsimet, megalakult a Kambodzsai Népköztársaság, amely Vietnam támogatásával megkezdte a fegyveres erők újjáépítését, a korábbi vörös khmer katonák és túlélők vegyes elemeiből. Az 1991-es párizsi békeszerződés [elősegítette a kambodzsai hadsereg további átszervezését](#), előmozdítva a békét, a demokráciát és a különböző frakciók leszerelését, hogy azok egy egységes katonai struktúrába integrálódhassanak. A nemzetközi szerepvállalás nagyban hozzájárult a kambodzsai fegyveres erők modernizálásához a megbékélés időszakában. Kétségtelen, hogy a kambodzsai fegyveres erők 20. századi szerepét a gyarmati örökség, a polgári zavargások, a külföldi beavatkozások és a konfliktus utáni újjáépítés kihívásai formálták. E komplex történelmi háttér megértése elengedhetetlen a kambodzsai hadsereg jelenlegi struktúrájának és kihívásainak elemzéséhez.

A kambodzsai fegyveres erők felépítése

A kambodzsai fegyveres erők, más néven a [Kambodzsai Királyi Fegyveres Erők](#) (Royal Cambodian Armed Forces – RCAF), négy haderőnemre tagolódik: a Kambodzsai Királyi Hadsereg, a Kambodzsai Királyi Haditengerészet, a Kambodzsai Királyi Légierő és a Csendőrség. Az RCAF körülbelül 125 000 aktív taggal rendelkezik, és döntő szerepet játszik a nemzetvédelemben és a belbiztonság fenntartásában. A szárazföldi hadsereg a legnagyobb haderőnem, amely a szárazföldi műveletekre és a belbiztonságra összpontosít. Több gyalogoshadosztályból és speciális egységekből áll. A hadsereg személyi állományának jelentős része még mindig mezőgazdasági háttérrel érkezik, és a professzionalizáció lassan halad. A haditengerészet felelős a tengeri biztonságért, beleértve a halászat védelmét és a kutatási és mentési műveleteket, míg a légierő a légvédelmet és a szállítást bonyolítja, egyben folyamatosan törekedve képességeinek modernizálására. A csendőrség katonai rendszetként működik, és a közrendet tartja fenn, különösen a vidéki területeken.

A hadsereg szorosan együttműködik a kormányzó Kambodzsai Néppárttal (CPP), történelmileg [részt vett az ellenzék elnyomásában](#) a politikai stabilitás fenntartása érdekében. A [korrupció és az emberi jogi jogsértések](#) szintén jelentős problémát jelentenek a fegyveres erőkön belül. Emellett az RCAF az ENSZ keretében [külföldi békefenntartó missziókban](#) vesz részt, ami tükrözi elkötelezettségét a nemzetközi együttműködés iránt. A közelmúltbeli szerkezeti átalakítások a modernizációt és a műveleti készenlétet helyezik előtérbe, nemzetközi partnerségek támogatásával. Folyamatban vannak a képzés és a képességek fejlesztésére irányuló erőfeszítések, amelyek középpontjában a hagyományos és a modern biztonsági kihívásokhoz való alkalmazkodás áll, aláhúзва a hadsereg jelentőségét Kambodzsa tágabb politikai környezetében.

A haderőfejlesztés céljai

Napjainkban a kambodzsai hadsereg több stratégiai irányvonalra és célra összpontosít, amelyek a nemzetbiztonság erősítését és a védelmi képességek modernizálását szolgálják. A legfontosabb célok között szerepel a humánerőforrás megerősítése a katonai személyzet képzésének javításával, hogy hatékonyan tudjanak megbirkózni a kortárs védelmi kihívásokkal.

A modernizációs törekvések kiterjednek a fejlett technológiák és felszerelések beszerzésére is, amelyekkel javítható a haditengerészet, a légierő és a szárazföldi erők képességei. Kambodzsza [2022-es védelmi fehér könyve](#) a korábbi kiadványokhoz hasonlóan megismétli a határbiztonság, a terrorizmus elleni küzdelem és a belföldi stabilitás régóta fennálló prioritásait, de példátlanul nagy hangsúlyt fektet a kibervédelemre és ambiciózus modernizációs célokra.

Kambodzsza komoly hangsúlyt fektet a regionális együttműködésre (ASEAN), közös hadgyakorlatok (pl. Cobra Gold, Golden Dragon) és együttműködési képzések révén a szomszédos országokkal, elősegítve a kölcsönös megértést és kezelve az olyan transznacionális biztonsági kérdéseket, mint a terrorizmus és az emberkereskedelem.

A kambodzsai hadsereg részt vesz az ENSZ békefenntartó missziókban is, amelyek nemcsak a globális stabilitást támogatják, hanem javítják a haderő műveleti készenlétét is.

A katonai fejlesztés [másik fontos aspektusa](#) a katasztrófavédelmi és humanitárius segítségnyújtási képességek, amelyek tükrözik a válságok idején a nemzeti érdekek és a regionális stabilitás iránti elkötelezettséget.

Ezen túlmenően a kambodzsai hadsereg a katonai oktatási kezdeményezések, például az „Ismerd meg a régiót” program révén törekszik a hivatásos katonai életpálya népszerűsítésére. (A [2006. évi kötelező katonai szolgálatról](#) szóló törvény értelmében a 18 és 30 év közötti kambodzsai állampolgárok 18 hónapos katonai szolgálatot kell teljesíteniük, de a törvény hatálybalépése óta nem került végrehajtásra.)

A védelmi ipar megerősítése is prioritást élvez a külföldi fegyverzettől és hadfelszereléstől való függőség csökkentése érdekében, ösztönözve a helyi iparba történő beruházásokat.

Haditechnikai fejlesztések

A Kambodzsai Királyi Fegyveres Erők a modern hadviselésre tervezett, sokféle haditechnikai eszközzel rendelkezik, amelyek középpontjában a páncélozott harcjárművek, a tüzérségi eszközök és a szállító járművek állnak, melyek biztosítják a műveleti hatékonyságot. A tüzérség vontatott tábori ágyúkat és tarackokat használ a nagy hatótávolságú tűztámogatáshoz és az ellenséges állások bombázásához, ezért [az orosz BM-21 Grad és a csehszlovák RM-70 rakéta-sorozatvető rendszer](#) jelentős szerepet játszik a területi bombázásokban, elősegítve

mind a támadó, mind a védekező műveleteket. A 122 mm-es rakétáiról híres BM-21 sokféle taktikai alkalmazásra alkalmas, míg az RM-70 továbbfejlesztett pontosságot és hatékonyságot biztosít. A [harckocsik közül](#) a szovjet gyártmányú T-54, T-55, a cseh gyártmányú T-55AM1 és a kínai Type 59-II, a meghatározóak. Ezenkívül a Kambodzsai Királyi Hadsereg számos járművet, köztük páncélozott személyszállítókat (BTR-60, BTR-152) alkalmaz a csapatok mozgásának és az ellátási műveleteknek a megkönnyítésére, ami elengedhetetlen a műveleti hatékonyság fenntartásához.

A [legutóbbi beszerzések között](#) szerepel a Z-9 Harbin helikopterek vásárlása sokoldalú feladatokra, valamint MA-60 szállító repülőgépek beszerzése a légi közlekedési képességek javítása érdekében.

A haditengerészet vonatkozásában Kambodzsa gyors járőrhajókat és kuttereket szerez be Kínától és Oroszországtól a tengeri védelmének megerősítése érdekében, ami a regionális tengeri kihívások közepette ezen országokkal való szorosabb katonai kapcsolatok felé történő stratégiai elmozdulást tükrözi. Mindezek a fejlemények jól mutatják Kambodzsa elkötelezettségét katonai képességeinek fejlesztése és a nemzetbiztonság garantálása iránt a gyorsan változó geopolitikai környezetben.

A jelenlegi kihívások

Kambodzsa fegyveres erőinek fejlődését számos kihívás jelentősen akadályozza. A legfontosabb problémák közé tartozik a korlátozott pénzügyi források, amelyek behatárolják a modernizációra, a kiképzésre és a katonai infrastruktúra karbantartására fordítható költségvetési forrásokat. Ez a probléma a múltban megakadályozta a modern katonai hatékonysághoz szükséges fejlett technológiák beszerzését.

Egy másik jelentős kihívás az idejétmúlt kiképzés és elavult felszerelés. A szovjet korszak katonai stratégiáira és felszerelésére támaszkodó Kambodzsai Királyi Fegyveres Erők nehezen alkalmazkodnak a modern biztonsági fenyegetésekhez, ezért sürgős reformokra van szükség a kiképzési programokban és a katonai oktatásban.

A regionális biztonsági dinamika további nehézségeket jelent, különösen a szomszédos országokkal fennálló feszültségek, amelyek időközönként katonai összecsapásokhoz vezetnek, és megkövetelik az RCAF-tól, hogy a hatékony biztonsági kezdeményezések érdekében fokozza az együttműködést a regionális szövetségesekkel.

A politikai tényezők is bonyolítják a katonai fejlesztéseket, mivel a belső kormányzati problémák és a rendszer jellegéből fakadó politikai instabilitás elvonhatja a figyelmet a védelmi reformok és az erőforrások elosztásának prioritásairól. A hadsereg és a Hun Sen család közötti szoros kapcsolat miatt a

katonai vezetés sokszor inkább politikai lojalitás alapján szerveződik, nem szakmai kompetencia szerint.

A fegyveres erőkon belüli emberi jogi visszaélésekkel kapcsolatos vádak tovább rontják a közbizalmat és bonyolítják a toborzási erőfeszítéseket. Emellett persze a fiatal népesség elvándorlása és a munkavállalási migráció (Thaiföld, Dél-Korea) is nehezíti a hadsereg utánpótlását.

Végül pedig azt is meg kell említeni, hogy a technológia fejlődésével egyre nagyobb szükség van hatékony kiberbiztonsági intézkedésekre a kritikus katonai rendszerek digitális fenyegetésekkel szembeni védelme érdekében. E sokrétű kihívások kezelése elengedhetetlen a kambodzsai fegyveres erők működési képességeinek és hatékonyságának megerősítéséhez.

A Thaifölddel kiújult fegyveres összecsapás tanulságai

A 2025 május-július közötti Kambodzsai és Thaiföld között kialakult konfliktus fontos tanulságokkal szolgál a kambodzsai haderőfejlesztés számára. A legfontosabb tanulságok a következők:

- Diplomáciai kapcsolatok: Kambodzsának prioritásként kell kezelnie a diplomáciai csatornákat és szövetségeket a jövőbeli konfliktusok enyhítése és regionális alkupoziójának erősítése érdekében.
- Katonai modernizáció: Kambodzsának sürgősen modernizálnia kell katonai képességeit, a hagyományos katonai erő mellett a fejlett technológiákra, például a kibervédelemre és a hírszerzési rendszerekre összpontosítva.
- Képzés és oktatás: Elengedhetetlenül fontos egy jól képzett katonai személyi állomány kialakítása. Ez nem csak a hagyományos harci kiképzést jelenti, hanem a nemzetközi szövetségesekkel közös hadgyakorlatokon való részvételt is, az operatív készenlét javítása érdekében.
- Stratégiai védelmi tervezés: Kambodzsának egyértelmű parancsnoki struktúrákat és hatékony védelmi stratégiákat kell kialakítania a hagyományos és aszimmetrikus fenyegetések hatékony kezelése érdekében.
- Regionális partnerségek: A szomszédos országokkal és nemzetközi partnerekkel való szövetségek és biztonsági együttműködési kezdeményezések előmozdítása javítja a hírszerzési információk megosztását és a logisztikai támogatást, erősítve Kambodzsai védelmi helyzetét.
- Erőforrás-gazdálkodás: A hatékony védelmi erőforrás-gazdálkodás elengedhetetlen, amely átlátható beszerzési folyamatok és a modern technológiába történő beruházások révén lehetővé teszi a fenntartható növekedést

- **Közösségi szerepvállalás:** A civil lakosság tudatosságának növelését célzó programok révén kialakított [szoros kapcsolatok](#) elengedhetetlenek a katonai kezdeményezések támogatásának előmozdításához és a nemzeti egység biztosításához.
- **Válságkezelés:** Meg kell valósítani a hírszerzés és a döntéshozatal hatékony mechanizmusait, hogy a hadsereg felkészülhessen a jövőbeli kihívásokra és elősegíthesse a konfliktusok hatékony rendezését.

Konklúzió

A Kambodzsai Királyi Fegyveres Erők (RCAF) fontos szerepet játszanak a délkelet-ázsiai ország nemzeti szuverenitásának és biztonságának fenntartásában, miközben hozzájárulnak az ország társadalmi-gazdasági fejlődéséhez. Miközben a kambodzsai fegyveres erők egyrészt hagyományos katonai szervezet, másrészt a nemzeti fejlődés átalakító ereje. Miközben Kambodzsza a 21. század átalakuló világrendjében próbálja megtalálni a helyét, a fegyveres erők tervszerű megerősítése, átalakítása, technológiai modernizálása tovább javíthatja a stabilitást és a növekedést. Ahhoz, hogy a hadvezetés sikeresen végrehajthassa ezeket a feladatokat, a fentiekén túl elengedhetetlen a belső reformokra, a képességek fejlesztésére és a polgári szervezetekkel való együttműködésre való összpontosítás.

Szem előtt tartva az indo-csendes-óceáni térség jelenlegi kihívásait, a kambodzsai haderőfejlesztés eredményessége érdekében a modernizációra, a stratégiai partnerségekre, a hatékony erőforrás-gazdálkodásra, a közösségi szerepvállalásra és a hatékony válságkezelésre kell összpontosítani a nemzetnek.